

Asia: VN/11423/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalaiksi

Taustatiedot

Vastaajatahon virallinen nimi

Selkäydinvammaiset Akson ry

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi

Alicia Perho

Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot

alicia.perho@aksonry.fi, puh. 050 329 7899

Lausunnonantajan lausunto

1. Onko lain soveltaminen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuussa oleviin tahoihin riittävä (1 §, 4 § 1 kohta)?

Kyllä

2. Onko lain soveltaminen samanlaisena kaikkiin palveluntuottajiin niiden oikeudellisesta muodosta ja toiminnan tarkoituksesta huolimatta perusteltu ratkaisu (1 §, 4 § 2 kohta)?

Kyllä

3. Parantavatko palveluntuottajalle ja toiminnalle asetetut edellytykset asiakas- ja potilasturvallisuutta (2 luku, 16 §)?

Kyllä

4. Vähentääkö palveluntuottajan ja sen palveluyksiköiden erillinen rekisteröinti, palveluyksiköiden siirtokelpoisuus ja riskiperusteinen hyväksymismenettely palveluntuottajan ja viranomaisen hallinnollista työtä (16 §, 21 §)?

Ei kantaa

5. Vähentääkö yhteisen palveluyksikön käyttömahdollisuus palveluntuottajan ja viranomaisen hallinnollista työtä ja parantaako se mahdollisuuksia valvoa toimintaa kokonaisuutena (4 § 6 kohta, 22 §)?

Ei kaikilta osin [Yhteisen palveluyksikön käyttömahdollisuus vähentää hallinnollista työtä, mutta samalla se heikentää mahdollisuuksia toiminnan valvontaan kokonaisuutena.]

6. Onko valtuutetun palveluntuottajan käsite ja tehtävät perusteltuja (4 § 6 kohta, 22 §)?

Kyllä pääosin

7. Onko valtuutetun palveluntuottajan käsitteelle muita vaihtoehtoja?

Ei kantaa

8. Onko palvelunjärjestäjän ja palveluntuottajan omaevalvontaa koskevat säännökset riittävät (4 luku)?

Kyllä pääosin

9. Ovatko valvontaviranomaisen keinot riittävät asiakas- ja potilasturvallisuuden kannalta (5 luku)?

Kyllä pääosin [Valvontaviranomaisen toiminta ja toimintatavat kaipaavat selkeyttä. Perusteluihin tulisi selkeästi kirjata, miten viranomaisen reagoi tarkastuspyyntöihin ja huomautuksiin koskien erityisesti julkisen sektorin toimijoita, miten julkisen sektorin toimijoita rangaistaan ja voidaanko heidät poistaa rekisteristä samalla tavalla kuin yksityisen sektorin toimijat. Järjestönä olemme huolissamme julkisen sektorin palvelutuotannosta, joka ei vastaa laissa määriteltyjä tehtäviä sekä valvovan viranomaisen heikosta kyvystä puuttua asiaan. Laissa tulisi määritellä, että valvontaviranomaisen tulee puuttua epäkohtiin (ei riitä, että voi puuttua). Julkisen ja yksityisen sektorin palveluntuottajia tulee kohdella samalla tavalla. Myös palvelunjärjestäjän toimintaa tulisi valvoa. Valvontaviranomaisen ennalta ilmoittamattomia tarkastuskäyntejä tulisi olla nykyistä enemmän, jotta ongelmia ei ehditä "siivota piiloon" vaan toiminta näyttäytyy sellaisena kuin se todellisuudessa on. Ongelmana on myös se, että toiminnasta vastaavalle ei usein seuraa mitään sanktiota laiminlyönnistä. Kannatamme Suomen Fysioterapeutit ry:n ja Kehitysvammaisten Tukiliitto ry:n näkemyksiä tästä kohdasta. Kannatamme myös laiminlyöntimaksua, joka tulisi käyttää laiminlyönnin kohteena olevan toiminnan kehittämiseen, jotta sillä olisi tosiasiallinen vaikutus epäkohdan korjaamiseen.]

10. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalaista?

Järjestönä olemme huolissamme erityisesti julkisen sektorin terveydenhuollon toiminnasta ja sen valvonnan puutteesta. On epäselvää, miten valvova viranomaisen puuttuu epäkohtiin, jos lakia ja sen henkeä ei noudateta. Julkisen sektorin valvontaa tulisi olla nykyistä enemmän ja sen tulisi vaikuttaa tehokkaammin esille tulleiden epäkohtien korjaamiseen.

Laissa tulisi vahvemmin tuoda esille potilasjärjestöjen ja muun kolmannen sektorin toimijoiden oikeutta tuoda valvontaviranomaiselle tietoon palvelutuotannossa esiin nousseita ongelmia ja epäkohtia. Myös tätä prosessia tulisi selkiyttää ja tehdä helpommaksi. Olemme huolissamme myös valvontaviranomaisten resurssien puutteesta, joka heikentää asiakas- ja potilasturvallisuutta.

Vammaispalvelulain henkilökohtaisen avun työnantajamalli on rajattu lakiesityksen ulkopuolelle ja pidämme tätä rajausta ongelmallisena. Pula henkilökohtaisista avustajista on johtanut siihen, että avustajiksi hakeutuu myös sellaisia henkilöitä, jotka ovat saaneet tuomion rikoksista sekä entisiä sote-alan työntekijöitä, joilta on poistettu ammattilupa esimerkiksi lääkkeisiin liittyvien rikkeiden

vuoksi. Mielestämme työnantajille tulisi antaa oikeus rikosrekisteriotteen tarkistamiseen. Tämä on oleellista henkilökohtaista apua tarvitsevien vammaisten henkilöiden fyysisen koskemattomuuden, hyvinvoinnin ja omaisuuden turvaamiseksi.

Täckman Anni
Selkäydinvammaiset Akson ry

Perho Alicia
Selkäydinvammaiset Akson ry